

Dünya

Ne Konuşuyor?

16 - 31 Ekim 2024 | YIL: 3 / SAYI: 66

**Çin, Rusya'nın Önerdiği BRICS
Ödeme Sistemini Destekliyor**

**Almanya Sanayisi Trump
Seçimi Kazandığı Takdirde
Zarar Göreceklerini Düşünüyor**

**Kuzey Kore Rusya'ya
Asker Gönderiyor**

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Uzun zamandır beklenen BRICS Zirvesi 22-24 Ekim tarihleri arasında Rusya'nın Kazan şehrinde yapılmıştır. Zirvede, BRICS üyesi ülkelerin dünya ekonomisinin %35'ini temsil ettiği ve bu sebeple de kendilerine yönelik yaptırımların kaldırılması gerektiği belirtilmiştir. Üye ülkeler "BRICS Clear" adlı bağımsız bir ödeme sisteminin kurulmasını değerlendirmiştir. Doların küresel ticaret sistemindeki hegemonyasına karşı ülkelerin ticarete kendi para birimlerini kullanma isteği, dolara karşı bir meydan okuma olarak görülmektedir.
- ABD ekonomisinde göçmen işgücü kritik önem arz etmektedir. PEW Araştırma Merkezi'nin yaptığı analize göre ABD ekonomisinde göçmen işçiler işgücüne katılım sağlamasaydı ülkedeki işgücü 2035 yılına gelindiğinde 2015 yılına kıyasla 7 milyon azalmış olacaktı. Tarihsel olarak ABD'nin en çok göçmen işçi aldığı yerler Meksika ve Orta Amerika iken, günümüzde Güney Amerika en çok göçmen işçi alınan bölge olmuştur. Çalışmak için ABD'ye gelen göçmen işçiler, kazandıkları paraları geldikleri ülkede yaşayan ailelerine göndererek o ülkenin ekonomisine dolaylı olarak katkı sağlamaktadır. Geçtiğimiz yıl bu miktar 152 milyar doları aşarak, Latin Amerika'ya yapılan doğrudan yabancı yatırım miktarını da geride bırakmıştır.
- IFO Enstitüsü'nün 2.000 Alman şirketi ile gerçekleştirdiği ankette, şirketlerin %44'ü ABD seçimlerini Trump'ın kazanması durumunda işlerinin olumsuz etkileneceğini, %51'i kim kazanırsa kazansın işlerinin değişmeyeceğini, %5'i ise Trump'ın kazanması durumunda işlerinin olumlu etkileneceğini belirtmiştir.
- Mısır'ın Çin üretimi savaş uçağı satın alması küresel basında yakın uyandırmıştır. Mısır, çevresinde yaşanan çatışmalar ve siyasi gerilimlere karşı Çin üretimi 4.5 nesil Chengdu J-10C savaş uçağını satın alarak mevcut hava kuvvetlerini güçlendirmeyi hedeflemiştir. Mısır daha önce Rusya'dan MiG-29M2 ve Fransa'dan Rafale savaş uçakları satın alarak hava kuvvetleri envanterini zenginleştirmiştir. Çin'in Mısır'a savaş uçağı satarak bölgedeki silah pazarına girmesi, başta ABD ve müttefiklerini tedirgin etmiş ve bu hususta önlem alınması gerektiği bildirilmiştir.

- Rusya-Ukrayna savaşında Rus ordusuna Kuzey Kore tarafından 3.000 asker gönderildiği ABD Hükümeti tarafından doğrulanmıştır. Kuzey Kore'nin asker dışında çeşitli füze ve mühimmatı Rusya'ya göndermesi ABD makamları tarafından tepki almıştır. Kuzey Kore gerçekleştirdiği yardımlara karşılık Rusya'dan füze ve nükleer teknoloji talep etmektedir.
- Güney Çin Denizi'nde sular tekrar ısınmaya başlamıştır. Çin'in Tayvan etrafında hava ve deniz güçleri ile gerçekleştirdiği tatbikatlar 2020 yılından günümüze kadar devam ederken, 14 Ekim'de gerçekleştirilen son tatbikat 13 saat sürmüştür. Çin, ayrıca kıtalar arası balistik füze testi de gerçekleştirmiş ve Hainan Adası'ndan fırlatılan balistik füze 12.000 km mesafe kaydederek Markiz Adalarına yakın bir konuma düşmüştür. Yaşanan olaylar civar ülkelerde büyük endişelere sebep olurken, Tayvan mevcut askeri unsurlarını görücüye çıkararak güçlü bir imaj çizmeye çalışmıştır.
- Günümüzde birçok ülkede olduğu gibi Almanya'da da doğum oranları azalmıştır. Covid-19 pandemisi, Rusya-Ukrayna arasında başlayan savaş ve yaşanan yüksek enflasyon sorunu sebebiyle birçok genç ailenin çocuk yapma planlarını erteledikleri vurgulanmıştır. Almanya'da kadın başına düşen doğum oranı 2021 yılında 1,58 iken, 2024 yılında 1,35'e kadar gerilemiştir. Ülkedeki en yüksek doğum oranına sahip yaş aralığı 27-36 olurken, bu yaş aralığındaki kadın sayısında da önemli bir azalma yaşanmıştır.
- 2024 yılı Ocak ayının son günlerinde Rusya'da yaşanan internet kesintisi, ülkede yanlış bilgi yayan trol unsurların tekrar gündeme gelmesine vesile olmuştur. Rusya'da trol mekanizmaları sosyal medya üzerinden Rus yanlısı içerikler paylaşarak çeşitli tartışmalar oluşturmaktadır. Ancak, trolenden farklı "goblin" olarak adlandırılan unsurlar troller gibi sık paylaşım yapmamaktadır. Goblinler, yapay zekâ teknolojisi ile kendisini geliştirerek algoritmalarla oynamakta ve bu sayede trollere nazaran daha çok insana ulaşabilmektedir. Goblinlerin bu sayede Rus yanlısı içerik paylaşımları daha fazla insana ulaşabilmekte ve dezenformasyon etkisini artırabilmektedir.

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

16-31 Ekim 2024

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2024

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 0539 897 21 01

www.kosam.org

info@kosam.org

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. Putin'in Doları Yenilgiye Uğratma Planı / The Economist (İngiltere).....	1
2. Trump'ın Savunduğu Ekonomi Planının Tehlikeleri / Foreign Affairs (ABD)	2
3. Kaçınılmaz İhtiyaç: Göçmenler Neden Ekonomik İstikrarın Anahtarıdır? / Independent Institute (ABD)	4
4. Alman Sanayisi Trump'ın Seçimi Kazanması Durumunda Zarar Göreceklerini Düşünüyor / IFO Institute (Almanya).....	5
5. Günümüz Ekonomisinin Tarihsel Olarak Güçlü Olmasının Yedi Nedeni / Economic Policy Institute (ABD).....	6
6. Enflasyon Düştü Ancak Yıl Sonunda Hedefin Üzerinde Kalması Muhtemel / National Institute of Economic and Social Research (Birleşik Krallık)	7
7. Çin, Rusya'nın Önerdiği BRICS Ödeme Sistemini Destekliyor / Center for a New American Security (ABD).....	8
8. Doğu Avrupa, Almanya'daki Kötü Ekonomik Gidişata Meydan Okuyor / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya).....	9
B. POLİTİKA	11
1. Trump, Harris ve Zelenski: Hiçbirinin Planı Ukrayna Savaşını Sonlandıramayacak / American Enterprise Institute (ABD).....	11
2. Mısır'ın Bir Çin Savaş Uçağı Satın Alması Soğuk Savaş Taktiklerinin Orta Doğu'ya Geri Döndüğünü Gösteriyor / Chatham House (Birleşik Krallık)	12
3. Kuzey Kore Rusya'ya Asker Gönderiyor / Center for Strategic & International Studies (ABD)	13
4. ABD-Çin Ayrılığı Hindistan İçin Umut Işığı Oldu / Observer Research Foundation (Hindistan)	14
5. Orta Doğu Krizi, Harris için Büyük Tehdit Oluşturuyor / The Emirates Policy Center (Birleşik Arap Emirlikleri)	16
6. Tayvan: Sözlü Çatışmalar ve Askeri Gerilimler / Montaigne Institute (Fransa)	17
7. Uzay ve Nükleer Silahların Askerileştirilmesi / Institute of International Relations Prague (Çekya)	18
8. Çin'in Kıtalararası Balistik Füze Testi / Centre for Air Power Studies (Hindistan)	20

C. ÇEVRE	22
1. Hükümetin Öncelikleri İklim Felaketini Daha da Kötüleştiriyor / Institute for Policy Studies (ABD)	22
2. Fosil Yakıt Kullanımını Bırakmak İçin Çok Erken / The Heartland Institute (ABD).....	23
3. Rus Petrol ve Gaz Transitinin Artıları ve Eksileri / Razumkov Centre (Ukrayna)	25
4. COP 29 Nedir ve Neden Önemlidir? / Chatham House (Birleşik Krallık).....	26
D. SOSYAL	28
1. Almanya'da Doğum Oranı Önemli Ölçüde Azalıyor / IFO Institute (Almanya)	28
2. Filistin'de Hayatları ve Geçim Kaynaklarını Korumak / Food and Agriculture Organization of the United Nations (İtalya)	28
E. TEKNOLOJİ	30
1. Dron Sürülerinin Yaygınlaşmasına İlişkin Endişeler / Observer Research Foundation (Hindistan)	30
2. Rusya'daki İnternet Kesintisi Ülkenin Dezenformasyon Ordusuna Yönelik İpuçları Sunuyor / Bruegel (Belçika).....	31
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	32

A. EKONOMİ

1. Putin'in Doları Yenilgiye Uğratma Planı / The Economist (İngiltere)

Vladimir Putin, 22 Ekim tarihinde Rusya'nın Kazan şehrinde düzenlenen BRICS zirvesinde Hindistan Başbakanı Narendra Modi ve Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping gibi liderleri ağırlamıştır. Geçen yıl düzenlenen BRICS zirvesine katılmayan Rusya için bu yılki zirve önemli bir fırsat olarak değerlendirilmektedir. Putin, ABD'nin küresel finans üzerindeki hakimiyetine meydan okumak için yeni bir küresel mali ödeme sistemi oluşturmayı planlamaktadır. Bu sistem, Rusya ile dost ülkeleri yaptırımlardan koruyarak sınır ötesi ödemeleri kolaylaştıracaktır. Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un açıklamalarına göre, herkes ABD yaptırımlarıyla karşılaşabileceğinin farkında ve bu nedenle alternatif bir sistemin gerekliliği vurgulanmaktadır. Önerilen BRICS ödeme sistemi, ülkelerin merkez bankaları tarafından yönetilen dijital platformlar aracılığıyla çalışacak şekilde tasarlanmıştır.

Kaynak: Guillem Casaus

Rusya'nın, BRICS ülkeleri arasında bir "köprü" kurarak uluslararası finans sistemini yeniden yapılandırmayı hedeflediği ifade edilmektedir. Bu bağlamda, BRICS içinde yeni bir kredi derecelendirme kuruluşu oluşturmak ve Visa ile MasterCard'a alternatif bir ödeme sistemi geliştirmek gibi konular da gündeme gelmektedir.

BRICS'in sunduğu bu yeni mali sistem, mevcut uluslararası ödeme sisteminin yavaşlığı ve yüksek maliyetleri karşısında, birçok ülke için cazip bir alternatif oluşturmaktadır. Ülkeler arası iş birliği ve finansal suçların yönetimi gibi konular üzerinde uzlaşmanın sağlanması, sistemin başarısı için kritik önem taşımaktadır. Gelecek yıl Brezilya'da düzenlenecek zirvede, doların gücünden yakın liderlerin bir araya gelmesi ve BRICS'in daha fazla güçlenmesi beklenmektedir.

Erişim: <https://www.economist.com/international/2024/10/20/putins-plan-to-defeat-the-dollar>

Anahtar Kelimeler: ABD, BRICS, Dolar, Putin, Rusya.

2. Trump'ın Savunduğu Ekonomi Planının Tehlikeleri / Foreign Affairs (ABD)

Trump'ın savunduğu ekonomi planlarının neredeyse tamamı işgücü arzını, sanayi girdilerini, tüketim mallarını ve federal vergi gelirlerini azaltacaktır. Trump'ın bu stratejisi, ABD ekonomisinde belirsizliğe yol açacaktır. Bu durum, sürdürülebilir büyüme ve düşük enflasyon sağlama konusunda dünya çapında kanıtlanmış bir geçmişe sahip olan makroekonomik istikrarı hedefleyen politikaların tam tersidir. Ekonomik güvensizlik, kısıtlı arz, artan açıklar ve fiyatlarla karşılaşan yatırımcılar, ABD Hükümeti'nden daha yüksek faiz oranları talep edecektir. Çokuluslu şirketler, hatta merkezi ABD'de bulunanlar bile, iç pazardaki yatırım ve istihdam planlarını azaltacaklardır.

Bazı yatırımcılar ve gözlemciler ise Trump'ın ekonomik planlarına yönelik korkuların abartıldığını ileri sürmektedir. Çünkü Trump'ın planları, Cumhuriyetçi adayları destekleyen nüfuslu seçmenler de dahil olmak üzere iş dünyasının kârını tehdit edeceğinden, bu planların uygulanma olasılığı düşüktür. Bu düşünceye göre, eğer borsalar düşer ya da faiz oranları yükselirse, ikinci bir Trump yönetimi politikalarını kısıtlayacak veya tersine çevirecektir. Trump, yüksek gümrük vergileri tehdidinde bulunarak, toplu sınır dışı etme veya tahsis edilen federal fonları harcamayı reddederek, tehditlerini yerine getirmeden yabancı hükümetlerden ve Demokrat Kongre üyelerinden

tavizler koparabilir. Ancak bu tür varsayımların yanlış olduğu geçmişte kanıtlanmıştır. İlk Trump yönetimi, aslında söz verdiği ticaret, maliye ve işgücü politikalarının çoğunu uygulamış ve bu politikaları kötü sonuçlar verse bile sürdürmüştür.

Bazı durumlarda öngörülemeyen politikalar pozitif getiri sağlarken, özellikle makroekonomi alanında ABD'nin üretken kapasitesine zarar verecektir. Küresel piyasalarda Washington, hükümetlerle pazarlık yapmaya çalışabilir; ancak bireysel işletmeler ve yatırımcılar Trump yönetimine karşı kırılganlıklarını azaltmaya çalışarak tepki verecektir.

Sonuç olarak, ikili müzakerelerde veya belirli bir sektörde sıkı bir pazarlık yaparak elde edilen kısa vadeli faydalar, belirsizliğe neden olmanın makroekonomik maliyetlerinden çok daha ağır basacaktır. Trump'ın gündemini şekillendiren temel kusur budur ve bu gündem, son yarım yüzyılda ABD'nin önde gelen siyasi partilerinden herhangi biri tarafından izlenen ekonomik programlardan radikal biçimde farklıdır. Seçimi Trump kazanırsa ABD'ye verdiği ekonomik zararın kolay kolay düzeltilemeyeceği düşünülmektedir.

Kaynak: Jeenah Moon

Erişim: <https://www.foreignaffairs.com/united-states/true-dangers-trumps-economic-plans>

Anahtar Kelimeler: Trump, Ekonomi, Belirsizlik, Tehdit.

3. Kaçınılmaz İhtiyaç: Göçmenler Neden Ekonomik İstikrarın Anahtarıdır?

/ Independent Institute (ABD)

ABD’de Başkanlık kampanyası sırasında göçle ilgili birçok tartışma yaşanırken, ülkenin göçmen işgücüne olan ihtiyacı devam etmektedir. Ulusal işgücünün azalması ülkenin ekonomik dinamikleri üzerinde olumsuz etkiler oluşturmaktadır. ABD Çalışma İstatistikleri Bürosu'na göre, yerli işgücü 2019 yılından bu yana 208.000 kişi azalırken, yabancı doğan işgücü 3,86 milyon artmıştır. PEW Araştırma Merkezi'nin projeksiyonuna göre eğer yabancılar işgücüne katılmasaydı 2035 yılında işgücünün 2015 yılına kıyasla 7 milyon kişi azalacağı hesaplanmıştır. Ancak yeni gelen göçmenler hesaba katılırsa ülkedeki işgücü 2015 yılına kıyasla 10 milyon artarak 183 milyon olacaktır. ABD ekonomisi Latin Amerikalı ve diğer göçmenlere ihtiyaç duymaktadır. Tarihsel olarak ABD’ye en çok göç veren yerler Meksika ve Orta Amerika olmuştur. Ancak 2023 yılı itibarıyla Güney Amerikalı göçmenler, geleneksel olarak en büyük göçmenler olan Meksikalıları ve Orta Amerikalıları geride bırakmaya hazır görünmektedir.

Kaynak: Josh Sorenson

Venezuela gibi ülkelerde ekonomik istikrarsızlık ve kötüleşen siyasi iklim, göç etme isteğini artırmaktadır. Latin kökenli göçmen işçiler kazandıkları parayı geldikleri ülkede yaşayan ailelerine gönderirken, o ülkenin ekonomisine de pozitif katkı sağlamaktadır. Çok taraflı bir kuruluşun verilerine göre yabancı para transferleri geçen yıl ilk kez 152 milyar doları aşarken, bu miktar Latin Amerika’ya yapılan doğrudan yabancı yatırımı geçmiştir.

Önümüzdeki yıllarda Latin Amerika'nın yeni döviz kaynakları bulması pek mümkün görünmemektedir. Ekonomik istikrarsızlık nedeniyle, doğrudan yabancı yatırımların çoğu ABD ve Avrupa'dan gelmekte ve bu da bölgenin büyüme potansiyelini sınırlamaktadır. Sonuç olarak, ABD'li politikacıların göçmen işçiye olan ihtiyacı gözeterek yeni düzenlemeleri uygulamaya koyması gerektiği belirtilmiştir.

Erişim: <https://blog.independent.org/2024/10/24/americas-economy-depends-latin-american-immigrants/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Göçmen, Politika.

4. Alman Sanayisi Trump'ın Seçimi Kazanması Durumunda Zarar Göreceklerini Düşünüyor / IFO Institute (Almanya)

2024 yılı Eylül ayında IFO Enstitüsü'nün 2000 Alman şirketi ile yaptığı ankette şirketlerin %44'ü Kamala Harris yerine Trump'ın seçilmesi durumunda işlerinin olumsuz etkileneceğini düşünmektedir. Ankete katılan şirketlerin %51'i seçimi kim kazanırsa kazansın herhangi bir önemli sonuç doğurmayacağına inanırken, %5'i ise Trump'ın seçimi kazanmasıyla mevcut işlerinin olumlu etkileyeceğini düşünmektedir. ABD ile yakın ilişkileri olan şirketlerin geneli Trump'ın seçimi kazanmasıyla olumsuz sonuçlarla karşılaşacaklarını düşünmektedir. ABD ile doğrudan ihracat ilişkisi olmayan şirketler de mal tedariki üzerinde sorunların oluşma ihtimalinden çekinmektedir.

Trump'ın seçimi kazanmasıyla ankete katılan Alman şirketlerinin sadece %4'ü üretimlerini ABD'ye taşımayı düşünmektedir. Şirketlerin yaklaşık yarısı ABD seçiminde Harris'in kazanma olasılığının daha yüksek olduğu konusunda görüş bildirmiştir. Şirketlerin üçte biri ise Harris ve Trump arasında kıyasıya bir rekabet olacağına inanmaktadır. Şirketlerin beşte biri ise Trump'ın açık ara önde olduğunu düşünmektedir. Ayrıca, Trump'ın seçilmesiyle kendilerinin olumlu etkileneceğini düşünen şirketler, Trump'ın seçimi kazanma ihtimalinin daha yüksek olduğunu söylemektedir.

Erişim: <https://www.ifo.de/en/press-release/2024-10-24/ifo-institute-econpol-europe-german-industry-views-trump-election-victory>

Anahtar Kelimeler: Almanya, ABD, Seçim, Şirket, Üretim.

5. Günümüz Ekonomisinin Tarihsel Olarak Güçlü Olmasının Yedi Nedeni / Economic Policy Institute (ABD)

2024 yılı genelinde ekonomik performans tahminleri olumsuz olmuştur. Ekonominin pandemi öncesinde daha güçlü olduğu yanılığı yaygındır ancak ekonomi bugün tarihsel ölçütlere göre olağanüstü güçlüdür. Ekonomiye dair mutsuzluk, pandemi ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgali gibi aşırı şoklar ve artçı etkilerden kaynaklanmaktadır. Bu şoklar ekonomide "kamçı etkisi" oluşturmuş; Trump döneminde toplam talep çökmüş ve işsizlik artmış, ardından Biden döneminde arz zincirleri bozuldukça talep geri gelmiş ve enflasyon yükselmiştir. 2022 yılı sonuna gelindiğinde şoklar büyük ölçüde yatışmış ve ekonomik etkileri azalmaya başlamıştır. 2022 yılı sonrası Biden yönetimi altında belirgin bir ekonomik güçlenme gözlemlenmiştir.

ABD'nin ekonomik performansı; 2017-2019 arası, pandemiden önceki son tam iş döngüsü (2007-2019) ve 2022'nin sonundan bu yana olmak üzere üç zaman diliminde bir dizi ölçüte göre karşılaştırmaktadır. Buna göre günümüz ekonomisindeki güçlü durumun 7 nedeni aşağıdaki maddeler halinde özetlenebilir:

- Enflasyona göre ayarlanan ücretler rekor seviyeye ulaştı ve daha hızlı arttı.
- Enflasyondan arındırılmış gayri safi yurt içi hasıla (GSYH) büyümesi daha hızlı artıyor.
- İşsizlik oranı, neredeyse tüm çalışan grupları için ortalama olarak daha düşük seyretti.
- Ortalama olarak, iş sahibi olan, üretken yaştaki yetişkinlerin (25-54 yaş arası) oranı daha yüksektir.
- Hem genel olarak hem de sadece özel sektörde istihdam artışı daha hızlı oldu.
- Yeni iş kurma oranı çok daha yüksek.
- Borsa, enflasyona göre hesaplandığında daha yüksek ve çok daha hızlı büyüyor.

Enflasyondan arındırılmış saatlik ücretler, 2019 sonunda 34,52 \$ iken Eylül 2024'te 35,36 \$'a çıkmış ve yıllık artış %1,2 olmuştur. Denetleyici olmayan çalışanların ücretleri de benzer şekilde artarak 28,99 \$'dan 30,33 \$'a yükselmiştir.

Reel GSYH, 2022'den bu yana yıllık %2,9 artarken, 2007-2019 döneminde %1,8, 2017-2019 döneminde ise %2,5 olmuştur. İşsizlik oranı %3,8, siyah çalışanlar için %5,7 ve

Hispanik çalışanlar için %4,8'dir. İstihdam artışı, 2022'den bu yana ayda ortalama 217.000 olmuştur. Yeni iş kurma oranı, 2022 yılından bu yana aylık ortalama 144.000 başvuru ile önemli ölçüde artmıştır; 2007-2019 arasında bu oran 102.000, 2017-2019 arasında ise 106.000 olmuştur.

Standard & Poor's tarafından hazırlanan ve 500 büyük Amerikan şirketini kapsayan, enflasyona göre düzeltilmiş S&P 500 endeksi, 2007-2019'da 2.410 ve 2017-2019'da 3.392 iken 2022 yılından bu yana ortalama 4.842 olmuştur. S&P 500, 2022 yılından itibaren yıllık %19,6 büyüme göstermiş; bu oran, 2007-2019 döneminde %6,6 ve 2017-2019 döneminde %10,0 olmuştur. Ortalama enflasyon seviyesi 2022'nin sonundan bu yana biraz kötü görünse de bu dönemde enflasyonda hızlı bir yavaşlama yaşanmıştır. Son 20 aydaki enflasyon, 2020 başındaki şok etkilerinin hızla kaybolduğunu göstermektedir.

Erişim: <https://www.epi.org/blog/seven-reasons-why-todays-economy-is-historically-strong/>

Anahtar Kelimeler: Ekonomi, İstihdam, Büyüme, İşsizlik, Enflasyon.

6. Enflasyon Düştü Ancak Yıl Sonunda Hedefin Üzerinde Kalması Muhtemel / National Institute of Economic and Social Research (Birleşik Krallık)

Birleşik Krallık'ta eylül ayı TÜFE'si ağustos ayında görülen %2,2 seviyesinden %1,7 seviyesine gerilemiştir. Eylül ayındaki hizmet enflasyonuna bakıldığında ağustos ayında %5,6'dan %5'e düşmüştür. Çekirdek enflasyon -gıda ve enerji harici- eylül ayında önceki aya kıyasla %3,6'dan %3,2'ye gerilemiştir. Birleşik Krallık'ta ağustos-eylül ayları arasında enflasyonun düşmesinde en önemli katkı taşımacılık, giyim ve ayakkabı sektöründen gelmiştir. Taşımacılık sektörünün puanı 0,51 azalırken, giyim ve ayakkabı sektörünün puanı 0,05 puan azalmıştır. Elektrik ve enerji fiyatlarındaki artışla beraber ekim ayında enflasyonun %0,5 artması ve yıl sonunda gerçekleşecek enflasyonun %2,5-%2,7 arasında olması beklenmektedir.

Enflasyon tahmini jeopolitik risklerin artmadığı varsayımı ile yapılmıştır. Oluşabilecek yeni jeopolitik olay veya mevcut risklerin artması durumunda dolaylı yoldan ülke

enflasyonuna olumsuz etki edecektir. Örneğin Rusya ile NATO arasındaki sıkıntıların büyüyerek çatışmaya dönüşmesi doğrudan enflasyona etki edecektir. Diğer tarafta Çin ve ABD arasındaki ticaret savaşı giderek kızışır, daha sonra Tayvan'ın dahil olduğu bir çatışmaya evrilirse bu durumda küresel tedarik zinciri bozulacak ve sadece Birleşik Krallık'ta değil birçok ülkede ciddi bir enflasyona sebep olacaktır.

Orta Doğu'da devam eden savaşın genişleyerek İsrail-İran savaşına dönüşme riski bir başka kritik durumdur. Bu durumlardan herhangi birisi gerçekleştiği takdirde Birleşik Krallık'taki enflasyonun 2022 yılında görülen rekor enflasyon oranlarını da geride bırakabileceği öngörülmektedir.

Erişim: <https://www.niesr.ac.uk/blog/inflation-falls-likely-increase-above-target-end-year>

Anahtar Kelimeler: Birleşik Krallık, Enflasyon, TÜFE.

7. Çin, Rusya'nın Önerdiği BRICS Ödeme Sistemini Destekliyor / Center for a New American Security (ABD)

BRICS üyeleri, Kazan'da toplanarak yasadışı yaptırımlara karşı ulusal para birimlerine dayalı bağımsız bir ödeme sistemi oluşturma çağrısında bulunmuştur. Kazan Deklarasyonu, BRICS ülkelerinin küresel ekonominin %35'ini temsil ettiğini belirterek tek taraflı yaptırımların kaldırılmasını talep etmiştir. Üyeler, "BRICS Clear" adlı bağımsız bir ödeme altyapısının kurulmasını değerlendirmiştir. Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, zirvede uluslararası finansal mimarinin acil reform gerektirdiğini belirtmiş ve Yeni Kalkınma Bankası'nın (NDB) genişletilmesini öncelikli hedefler arasında sıralamıştır.

BRICS'in yerel para birimlerinin kullanımını artırma çabaları, ABD dolarının küresel finans sistemindeki hakimiyetine karşı bir meydan okuma olarak görülmektedir. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, doların bir silah olarak kullanıldığını belirterek BRICS ülkelerinin ulusal para birimlerini daha fazla kullanmasıyla jeopolitik risklerin azalacağını vurgulamıştır. NDB Başkanı Dilma Rousseff, bankanın Küresel Güney ülkelerini kendi para birimleriyle finanse etme kararlılığını dile getirmiştir.

Kaynak: Richard Sharrocks

Rusya'nın önerdiği BRICS Clear adlı uluslararası ödeme platformu, ulusal para birimlerinin dolaşımını artırmayı hedeflerken, BRICS İş Forumu'nda tanıtılan BRICS Pay sistemi, katılımcı ülkelerin ABD doları yerine alternatif bir ödeme aracı kullanmalarına olanak tanıyacaktır. Ancak Hudson Enstitüsü'nden David Asher, bu tür alternatif sistemlerin yaptırımlardan muaf olamayacağını ve nihayetinde ulusal ve dijital para birimlerinin ABD dolarına dönüştürüleceğini ifade etmiştir.

Erişim: <https://www.cnas.org/press/in-the-news/china-backs-russia-proposed-brics-payment-system>

Anahtar Kelimeler: BRICS, Dolar, Rusya, ABD.

8. Doğu Avrupa, Almanya'daki Kötü Ekonomik Gidişata Meydan Okuyor / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)

Uluslararası ortamda artan belirsizlik durumuna rağmen Orta, Doğu ve Güneydoğu Avrupa'daki birçok ülkenin ekonomisi önemli bir büyüme kaydetmiştir. Ancak Alman endüstrisi ile yakın ilişkilere sahip bazı ülkeler (Slovakya, Macaristan ve Romanya) Almanya'da devam eden durgunluğun etkisini ciddi şekilde hissetmektedir. Viyana Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (WIIW) Müdür Yardımcısı Richard Grieveson, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde yaşanan büyümenin en büyük itici gücünün reel

ücret artışıyla artan özel tüketim olduğunu, ancak endüstrinin genel olarak durgunluk yaşadığını dile getirmiştir.

Almanya'daki kriz, bölgedeki birçok ülkenin ekonomik büyümesini de kısıtlamaktadır. Örneğin Çekya, Slovenya ve Macaristan'da GSYH'nin yaklaşık %15'ini oluşturan otomotiv üretiminde azalmaya neden olmaktadır. WIIW, AB üyesi ülkelerde ekonomik büyümenin 2024 yılında %2,2 civarında olacağını öngörmektedir. 2025 yılında öngörülen ekonomik büyüme ise %2,9'dur. Polonya, Çekya, Slovakya ve Macaristan'da ise 2024 yılı büyüme beklentisi %2,3 olurken, 2025 yılı için öngörülen büyüme oranı %3,1'dir. Doğu Avrupa'da Romanya'nın 2024 yılı ekonomik büyümesinin yavaşlaması ve %2 civarında olması beklenirken (2025 için %2,5), Hırvatistan'da 2024 için %3,3 (2025 için %3) olacağı öngörülmektedir. Türkiye GSYH büyüme oranının 2024 yılında %3,4, 2025 yılında ise %4 olması beklenmektedir.

Kaynak: Istock

Savaştan ciddi şekilde etkilenen Ukrayna'nın 2024 yılında %2,7 oranında bir ekonomik büyüme kaydetmesi, 2025 yılında ise %3,3 oranında büyümesi beklenmektedir. Ancak, savaşın şiddetlenmesi ve oluşabilecek bazı problemlerle bu oranların değişebileceği belirtilmiştir. Rusya'nın ise devam eden savaş ekonomisinde büyümenin 2024 yılı için %3,8 olması, ancak 2025 yılında büyümenin %2,5'e düşmesi öngörülmektedir.

Erişim: <https://wiiw.ac.at/autumn-forecast-eastern-europe-defies-the-downward-drag-from-germany-n-646.html>

Anahtar Kelimeler: Almanya, Avrupa Birliği, Ekonomi, Büyüme.

B. POLİTİKA

1. Trump, Harris ve Zelenski: Hiçbirinin Planı Ukrayna Savaşını Sonlandıramayacak / American Enterprise Institute (ABD)

Ukrayna savaşındaki belirsizlik sürdükçe gelecek dönemde ne olacağı merak uyandırmaktadır. Eski Başkan Donald Trump'ın savaş ile alakalı planı ise şu şekildedir: Rusya lideri Vladimir Putin ve Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski'yi bir araya getirmek ve her ikisini de savaşı sonlandırmadıkları takdirde karşılaşacakları ağır sonuçlarla tehdit etmek. Mevcut durumda ABD'nin Ukrayna'ya yönelik gerçekleştirdiği yardımları kesmesi Ukrayna açısından ciddi sıkıntılar oluşturacaktır. ABD'nin mevcut Başkan Yardımcısı Kamala Harris'in seçimi kazanması halinde Putin'e Batı'ya karşı koyamayacağını göstereceği ve Kiev'in yeniden inşasına yardımcı olmak amacıyla Ukrayna için yeni bir yardım paketi talep edeceği düşünülmektedir.

Uzmanlar, "ABD'nin bu zamana kadar Ukrayna'ya sağladığı her türlü yardım Putin'i pes ettirmedi ise bundan sonra nasıl pes ettirecek?" sorusunu sıklıkla sormaktadır. Rusya savaş sebebiyle hem ekonomik hem askerî açıdan büyük zayıflıklar vermektedir ancak Ukrayna'nın imkanlarına bakıldığında Rusya'dan önce tükenmesi daha olası görünmektedir. Günümüzde birçok kişi bir Rusya-Ukrayna arasında yapılacak barış anlaşmasının ABD'nin Ukrayna'yı desteklemek için üstlendiği maliyet ve riskleri azaltacağına inanmaktadır. Ancak Putin, kendisini düşman olarak gören ABD'nin barış ve uzlaşma faaliyetlerine itibar etmemektedir. ABD'deki seçimi Trump kazanır ve Washington'da "Önce Amerika" anlayışı hâkim olursa, çatışmalar sonlandığında Batı'nın Ukrayna'ya olan ilgisi azalacaktır. Bazı kesimler sağlanacak bir barış anlaşmasının Ukrayna için iyi ya da kötü kalıcı bir çözüm sağlamayacağını düşünmektedir.

Putin, Ukrayna'yı bir Rus uydu haline getirme hedefinden vazgeçmemiştir. Dolayısıyla Batılı güçler, Putin'i çatışmayı yeniden başlatmanın kötü bir fikir olduğuna ikna etmek için gerekli olan uzun vadeli güvenlik garantilerini ve askeri-mali yardımı Ukrayna'ya vermedikçe hiçbir çözüm kalıcı olmayacaktır. Trump ya da Harris yönetimindeki ABD, bu sorunla doğrudan yüzleşmezse, Rusya-Ukrayna savaşının sonu, bir sonraki savaşın başlangıcına işaret edecektir.

Erişim: <https://www.aei.org/op-eds/trump-harris-zelenskiy-nobodys-plan-will-end-the-ukraine-war/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Ateşkes, Ukrayna, Rusya.

2. Mısır'ın Bir Çin Savaş Uçağı Satın Alması Soğuk Savaş Taktiklerinin Orta Doğu'ya Geri Döndüğünü Gösteriyor / Chatham House (Birleşik Krallık)

Mısır, Çin'in 4.5'inci nesil Chengdu J-10C savaş uçağını satın alarak hava kuvvetlerini güçlendirmeyi hedeflemektedir. Anlaşma, kara birliklerini modernize etmekten hava gücünü artırmaya yönelik daha geniş bir stratejinin parçası olarak görülmektedir. Mısır, çevresindeki ulusal güvenlik tehditlerine karşı koymak için daha güçlü bir hava kuvveti oluşturmanın yollarını aramaktadır. 2013 yılında ABD'den Müslüman Kardeşler hükümetine silah transferinin durdurulması, Kahire'nin alternatif kaynaklar arama isteğini artırmıştır. Bu süreçte Mısır, Rusya'dan MiG-29M2 ve Fransız Rafale savaş uçaklarını satın almıştır.

Kaynak: Chatham House

J-10C, düşük fiyatı ve ileri teknolojisi sayesinde Mısır için cazip bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır. Uçak, görsel mesafe radarları ve 200 km menzile sahip PL-15 füzeleri gibi özellikler sunmaktadır. Bu, Mısır'ın mevcut F-16 filosuyla Rusya'ya olan bağımlılığını azaltırken, daha çeşitli bir hava kuvvetini sürdürmesine yardımcı

olabilmektedir. Yeni Mısır stratejisi yalnızca askeri ihtiyaçları değil, aynı zamanda ABD ve diğer müttefiklerle ilişkileri de etkileyebilmektedir. Mısır hâlâ Batılı silah sistemlerine bağımlı olan ABD'den yıllık 1,3 milyar dolar askeri yardım almaktadır. Ancak bölgedeki güvensizlik ve çatışmalar, Mısır'ın askeri unsurlarını artırma ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Mısır'ın Çin ile artan askeri iş birliği, Çin'in bölgenin silah pazarındaki etkisini de güçlendirmektedir. Eğer ABD ve müttefikleri Çin'in artan askeri nüfusunu önleme konusunda ciddi ise, Mısır'ın askeri ihtiyaçlarının daha ciddiye alınması gerekecektir. Bu durum, Ortadoğu'da yeni bir güç dengesinin oluşturulması için son derece önemlidir.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/2024/10/egypts-purchase-chinese-fighter-jet-reminder-cold-war-tactics-are-back-middle-east>

Anahtar Kelimeler: Askeri, Çin, Mısır, Savaş.

3. Kuzey Kore Rusya'ya Asker Gönderiyor / Center for Strategic & International Studies (ABD)

ABD Hükümeti, Kuzey Kore'nin Rusya'ya asker gönderdiğine dair kanıtları doğrulamış ve bu gelişmenin Avrupa ve Hint-Pasifik'te ciddi etkileri olabileceği konusunda uyarılarda bulunmuştur. ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin, bu durumu Putin'in zorluk içinde olduğuna işaret eden bir gelişme olarak değerlendirmiştir. Beyaz Saray, Kuzey Kore'nin Rusya'nın doğusuna en az 3.000 asker gönderdiğini açıklamış ve bu askerlerin cepheye gönderilmeden önce eğitim aldığını gösteren uydu görüntüleri dahil yeni istihbarat bilgilerinin paylaşılacağını duyurmuştur.

ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin, Kuzey Kore'nin Rusya'ya asker göndererek Ukrayna'daki savaşa destek vermesini "ciddi bir mesele" olarak tanımlamıştır. Kuzey Kore'nin Rusya'ya mühimmat ve füze sağlaması, onu Rusya'nın Avrupa'daki saldırganlığının en belirgin destekçisi yapmaktadır. Ayrıca, Kuzey Kore'nin Rusya'ya olan desteği, Kim Jong-Un'un Covid-19 karantinasından sonra gıda ve yakıt desteğine duyduğu ihtiyaçla da bağlantılıdır. Kuzey Kore'nin Rusya'nın Ukrayna savaşına desteği, ordusuna savaş deneyimi kazandırırken, eski ve işlevsiz mühimmatlarını test etme fırsatı

da sunmaktadır. Kim Jong-Un, ABD savunmasını aşacak bir füze gücü ve nükleer kapasite hedefiyle Rusya'dan ileri teknoloji, gıda ve yakıt talep etmektedir. ABD İstihbaratı, Rusya-Kuzey Kore ittifakının nükleer yayılma normlarını ihlal edebileceğinden endişe ederken, Avrupa ve Güney Kore'nin güvenliğini de tehdit ettiğini düşünmektedir. Güney Kore, Ukrayna'ya yönelik desteğini artırmayı planlarken, BM Güvenlik Konseyi'nin Rusya ve Çin vetoları nedeniyle harekete geçmesi beklenmemektedir. Bu durumda G7 ve müttefiklerin Kuzey Kore'ye yönelik yaptırımlarını sıkılaştırması beklenmektedir.

Kaynak: Ed Jones

Erişim: <https://www.csis.org/analysis/crossing-rubicon-dprk-sends-troops-russia>

Anahtar Kelimeler: Kuzey Kore, Rusya, Ukrayna, Kim Jong-un, Askeri Yardım.

4. ABD-Çin Ayrılığı Hindistan İçin Umut Işığı Oldu / Observer Research Foundation (Hindistan)

Çin'in son kırk yıldaki "ekonomik mucizesi," piyasa dostu politikalar ve Batılı şirketlerin geniş pazar beklentilerine dayanmış ancak bu temeller artık sarsılmaya başlamıştır. Ekim ayında açıklanan üçüncü çeyrek GSYH verileri, büyümenin %4,6 ile yılın en düşük seviyesine ulaştığını göstermiştir. Çinli planlamacılar %5 büyüme hedeflemiş, ancak hedefleri tutmamıştır. Goldman Sachs ve Citigroup, büyümeyi %4,7 olarak tahmin ederken, işsizlik ve azalan tüketici güveni endişeleri artırmaktadır. Gayrimenkul sektörü

GSYH'nin %25'ine katkıda bulunurken; inşaat halindeki daire satışları son yirmi yılın en düşük seviyesine gerilemiştir. 2024 yılı Ocak-Mayıs döneminde Çin'e yapılan doğrudan yabancı yatırım %28 oranında düşerken, ABD şirketlerinin Çin'e olan güveni rekor düzeyde düşük seviyelere inmiştir. Avrupa Birliği Ticaret Odası'nın raporuna göre, yabancı işletmelerin yatırım getirileri azalırken, AB Oda üyelerinin %44'ü gelecekteki karlılıkları konusunda karamsardır. Biden yönetimi, "dirençli tedarik zincirleri" inşa ederek Çin ile ilgili riskleri azaltmayı hedeflemektedir.

Kaynak: Getty

Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, Batı'nın kampanyalarına karşı ülkenin güvenini artırmak için yerli teknolojilerin geliştirilmesini hızlandırma çağrısında bulunmuştur. Xi, "Çin tarzı modernleşme" için sanayi, sermaye, inovasyon ve yetenek zincirlerinin entegrasyonunu vurgulamıştır. 2013 yılında piyasanın ekonomik belirleyici güç olduğu ifade edilirken, 2024 yılında devlet sektörünün önemi artmış ve kamu iktisadi teşebbüslerinde reform yapılacağı belirtilmiştir. IBM'nin Çin'deki faaliyetlerini sonlandırarak Hindistan'a yönelmesi, Hindistan'ı Büyük Teknoloji için alternatif bir merkez haline getirme fırsatı sunmuştur. Sonuç olarak, Çin'in GSYH hedeflerine ulaşip ulaşamayacağına dair şüpheler artarken, Batı'nın yeni bir yaklaşım benimsemesi gerektiğine dair bir farkındalık oluşmuştur.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/in-the-us-inc-china-break-up-lies-a-silver-lining-for-india>

Anahtar Kelimeler: Çin, İstihdam, Büyüme, Hindistan, GSYH.

5. Orta Doğu Krizi, Harris için Büyük Tehdit Oluşturuyor / The Emirates Policy Center (Birleşik Arap Emirlikleri)

ABD, seçim kampanyasının sonuna yaklaşırken, İsrail'in İran'a yönelik olası askeri operasyonları, dengeleri Trump'ın lehine değiştirme potansiyeline sahiptir. Biden Yönetimi'nin Gazze'de yapılacak bir ateşkes anlaşmasını desteklediği belirtilmiştir. Ateşkesin önündeki engellerden birisi, Netanyahu'nun Filistin'e yönelik saldırıları devam ettirme kararlılığıdır.

Dışişleri Bakanı Anthony Blinken'in Orta Doğu ziyareti, bölgede yaşanan çatışmaları ve sorunları çözmek için yetersiz kalmaktadır. Birçok uzman, Gazze'de ateşkes sağlama ihtimalini İsrail'in tutumu nedeniyle imkânsız olarak görmektedir. Bu gelişmeler, Biden-Harris yönetiminin dış politika başarısızlığı olarak algılanmakta ve özellikle kritik eyaletlerdeki seçmenleri olumsuz etkileyerek Harris'in kampanyasını tehlikeye atmaktadır.

ABD'li seçmenler, Biden yönetiminin Ukrayna ve Orta Doğu'daki başarısızlıklarını eleştirmektedir. Orta Doğu'daki çatışmanın bölgesel bir savaşa dönüşme riski, Biden'ın İsrail'e verdiği desteği sorgulatmaktadır. Netanyahu'nun ateşkes taleplerine karşı çıkması ve İran'a karşı misilleme yapma niyeti, Biden yönetiminin petrol fiyatları üzerindeki olumsuz etkisini artırmaktadır.

Kaynak: EPC

Anketler, Harris'in ulusal oyları kazanabileceğini ancak kritik eyaletlerde Trump'a karşı kaybedebileceğini göstermektedir. Demokrat Parti'nin zemin kaybederek Harris'in kampanyasını olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir.

Erişim: <https://epc.ae/en/details/featured/middle-east-crisis-poses-major-threat-to-harris-campaign-as-election-nears>

Anahtar Kelimeler: ABD, Gazze, İsrail, Biden, Orta Doğu.

6. Tayvan: Sözlü Çatışmalar ve Askeri Gerilimler / Montaigne Institute (Fransa)

Çin Halk Kurtuluş Ordusu'nun (PLA) Tayvan'ı çevreleyen hava ve deniz tatbikatları 2020 yılından günümüze kadar sürekliliğini koruyarak devam etmiştir. Bazı uzmanlar yapılan her tatbikatın ve faaliyetin Çin ve Tayvan'ı büyük bir çatışmaya yönelttiğini öne sürerken, bazı uzmanlar ise Çin'in Tayvan'ı güç kullanmadan teslim olmaya zorladığını düşünmektedir. Ayrıca, Kasım ayında ABD'de yapılacak seçimlerden sonra PLA'nın Tayvan etrafında faaliyetlerini artırabileceği söylenmektedir. 14 Ekim tarihinde Çin'in Tayvan etrafında gerçekleştirdiği tatbikatlar bazı mesajlar içermektedir. Çin, gerçekleştirdiği tatbikatlar ile Tayvanlı yetkililer üzerinde önemli bir baskı oluşturmaya ve küresel çapta böyle bir savaşı kaldırabileceği izlenimi vermeye çalışmaktadır. Çin'in son gerçekleştirdiği tatbikat 13 saat sürmüş ve tatbikat sırasında sahil güvenlik gemilerini Tayvan'ın limanlarına yaklaşık 30 mil uzakta konuşlandırması Tayvan'ı tedirgin etmiştir.

Montaigne Enstitüsü tarafında yapılan açıklama ile Çin'in, önümüzdeki dönemde Tayvan'a yönelik stratejik olarak hukuk savaşına yöneleceği, bunu yaparken de Tayvan'ın egemenliğini aşındırmayı hedefleyeceği belirtilmiştir. 2023 yılı Kasım ayında San Francisco'da gerçekleştirilen toplantıda Xi Jinping, Biden yönetiminin Tayvan'ın bağımsızlığına destek vermediği düşüncesine ikna olmuş, aynı zamanda toplantı sonrasında Tayvan Boğazı'nda yaşanan gerginlikler önemli ölçüde azalmıştır.

Çin'in tüm tehdit içeren faaliyetlerine karşı Tayvan, karadan taşınabilen gemi savar ve hava savunma sistemlerini göz önüne çıkartarak mevcut askeri gücünü göstermiştir.

Tayvan, olası bir saldırı durumunda Çin'in tüm saldırılarını mevcut Hava ve Deniz Kuvvetleri ile savunabileceğini düşünmektedir.

Kaynak: Montaigne Institute

Erişim: <https://www.institutmontaigne.org/en/expressions/taiwan-rhetorical-battles-and-military-tensions>

Anahtar Kelimeler: Çin, Tayvan, Savaş, Güvenlik.

7. Uzak ve Nükleer Silahların Askerileştirilmesi / Institute of International Relations Prague (Çekya)

ABD, 2024 yılı Şubat ayında Rusya'yı Uydu Karşıtı Silah (ASAT) geliştirmekle ve bu silahı alçak dünya yörüngesine yerleştirmekle suçlamıştır. Son dönemde Rusya ile ABD arasındaki tansiyon yükselirken, nükleer çatışma riski artmıştır. Stockholm Uluslararası Barış Araştırma Enstitüsü uzmanları uzayın askerileştirilmesinin ve bu alanda silahlanma yarışının çeşitli olumsuzluklara sebep olabileceği konusunda uyarılarda bulunmuştur.

Uzayın askerileştirilmesi, uzayda uydu karşıtı ve lazer silahları türevinden unsurların konuşlandırılması anlamı taşımaktadır. Mevcut durumda uzay programına sahip hiçbir ülke, uzayın askerileştirilmesi yönünde bir uygulamayı resmi olarak doğrulamamıştır; ancak birçok ülke, özellikle hava savunması açısından, uzun zamandır uzayı pasif askeri amaçlar için vazgeçilmez bir unsur olarak kullanmaktadır. Bazı kaynaklara göre; ABD 247,

Çin 157, Rusya 110, Fransa 15, İsrail 12 ve İngiltere 6 adet askeri uyduya sahiptir. Soğuk Savaş döneminde Ronald Reagan yönetimi bir uzay programı olan Stratejik Savunma Girişimi'ni uygulamaya alınmış ancak çeşitli teknolojik sıkıntılar ve yüksek finansal maliyetler nedeniyle erken sonlandırmıştır. Soğuk Savaş döneminin sona ermesiyle ABD, Çin, Rusya ve Hindistan mevcut arızalı uydularını vurarak o dönem uydu yok etme yeteneklerini göstermiştir. Ancak, bu testler uzay çöpü sorununu giderek artırmıştır. Günümüzde dünyanın çeşitli yörüngelerinde faaliyet gösteren 9.500 uydu vardır.

Rusya, ABD'nin kendisine yönelttiği suçlamaları reddederek, bu suçlamaların Kongre'de Ukrayna'ya yapılacak yardımların onaylanması için bir koz olarak kullanıldığını iddia etmiştir. ABD Dışişleri Bakanı Blinken, şubat ayında Münih'te düzenlenen güvenlik konferansında, Çinli ve Hindistanlı mevkidaşlarıyla yapılan suçlamalar üzerine bir görüşme gerçekleştirmiş ve onları, Rusya liderliğindeki tehlikeli programlardan uzak durmaları konusunda uyarmıştır. Uzmanlar, uzayın askerileştirilmesine yönelik bir yarışın, bu alanda ilerlemiş rakip ülkeler arasındaki zaten gergin olan ilişkileri daha da zorlaştırabileceği ve çeşitli sorunlara yol açabileceği konusunda uyarıda bulunmuştur.

Erişim: <https://www.iir.cz/en/militarisation-of-space-and-nuclear-weapons>

Anahtar Kelimeler: Rusya, ABD, Uzay, Silahlanma.

8. Çin'in Kıtalararası Balistik Füze Testi / Centre for Air Power Studies (Hindistan)

Çin, 25 Eylül tarihinde Batı Pasifik Okyanusuna sahte savaş başlığı taşıyan bir Kıtalararası Balistik Füze (ICBM) fırlatmıştır. Çin Halk Kurtuluş Ordusu, bu testin amacının herhangi bir ülkeyi tehdit etmek olmadığını, yalnızca rutin bir test olduğunu açıklamıştır. Çin Savunma Bakanı Sözcüsü Zhang Xiaogang ise ICBM testinin mevcut silah, ekipman ve ordunun eğitim performansını değerlendirmek için yapıldığını dile getirmiştir.

Çin'in Hainan Adası'ndan fırlatılan ICBM, yaklaşık 12.000 km mesafe katederek Filipinler ve Guam'ı aşır Pasifik Okyanusu'nda Markiz Adalarına yakın bir alana düşmüştür. Bazı analistler mevcut fotoğraflar ve füzenin katettiği mesafe üzerinden çıkarım yaparak kullanılan füzenin bir DF-31 çeşidi olduğunu söylemiştir. DF-31 2006 yılında hizmete girmiştir, DF-31A ve DF-31AG olmak üzere iki çeşide sahiptir. Ayrıca bu füze sistemi sadece tek bir savaş başlığı taşıyabilirken, menzilleri 13.200 km'ye kadar çıkabilmektedir.

Kaynak: CAPS

Çin, daha önce DF-5 füze testini 1980 yılında ülkenin kuzeybatısındaki Jiuquan Uydu Fırlatma Merkezi'nden yapmış ve füze, Güney Pasifik'teki hedefe çarpmadan önce 9.000 km'nin üzerinde bir mesafe katetmiştir. Çin kıtalararası füze testini gerçekleştirmeden önce komşu ülkelere haber verdiğini iddia etse de Japonya bu iddiayı yalanlamış ve Çin'in bölgede artan faaliyetleri hususunda endişelerini dile getirmiştir. Avustralya ve Yeni

Zelanda ise gerçekleştirilen test sonrası bölgedeki güvenlikleri için endişe duyduklarını belirtmiş ve Çin Hükümeti'nden bir açıklama istemiştir. Ancak, Fransa ve ABD Çin'in gerçekleştirdiği ICBM testiyle alakalı bildirim aldıklarını dile getirmiştir.

Son dönemde Çin ve ABD aralarındaki askeri iletişimi sürdürme adına birtakım adımlar atmıştır. Ağustos ayında Jack Sullivan (ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı) Çin'e ziyaret düzenlemiş ve Çin Merkez Askeri Komisyonu Başkan Yardımcısı Zhang Youxia ile askeri iletişim hususunda görüşme gerçekleştirmiştir. Çin ordusu, mevcut askeri füze sistemleri ile ABD'nin birçok noktasını rahatlıkla vurabilecek bir güce sahiptir. Gerçekleştirdiği son füze testi, kendi iç sorunlarına rağmen askeri gücünü gösterirken, düşman unsurlarını caydırmaya yönelik bir eylem olarak değerlendirilmektedir.

Erişim: <https://capsindia.org/chinas-icbm-test-an-analysis/>

Anahtar Kelimeler: Çin, Füze, Test, Askeri, ABD, Fransa.

C. ÇEVRE

1. Hükümetin Öncelikleri İklim Felaketini Daha da Kötüleştiriyor / Institute for Policy Studies (ABD)

2024 yılında kasırga sezonu son derece yıkıcı geçmektedir. Helene Kasırgası, Güneydoğu ve Appalachia bölgelerinde büyük hasara yol açarak 230'dan fazla can kaybına neden olmuştur. İki hafta sonra Milton, Florida'yı vurarak birçok insanın ölümüne, evlerin yıkılmasına ve bir milyondan fazla kişinin elektriksiz kalmasına sebep olmuştur. Sigortacılar, Milton'daki zararın 60 milyar dolara kadar çıkabileceğini tahmin etmektedir. Felaketten en çok etkilenen gruplar arasında düşük geliri ve savunmasız insanlar bulunmaktadır. Ev sahipleri sigorta aracılığıyla bazı kayıplarını telafi edebilirken, kiracılar evsiz kalma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Appalachia, Helene'nin etkisinden en fazla zarar gören bölgelerden birisidir.

Hükümetin kurtarma çabaları ise genellikle yetersiz kalmaktadır. Örneğin, 2005 yılında Katrina Kasırgası sırasında yoksul insanların kötü durumda bırakılması, 2017 yılındaki Maria Kasırgası'nda Porto Riko'daki temel hizmetlerin uzun süre sağlanmaması gibi olaylarla birleşince sistemik ayrımcılık daha da kötüleşmektedir. FEMA (Federal Acil Durum Yönetim Ajansı), 2019-2023 yılları arasında büyük iklim felaketleri için yıllık ortalama 120 milyar dolar harcarken, kendi bütçesi bunun ancak dörtte biri seviyesinde kalmaktadır.

Kaynak: IPS

FEMA'nın maliyetlerinin büyük bir kısmı eyalet, kabile ve yerel yönetimler ile sigorta ödemeleri tarafından karşılanmaktadır. Ancak yoksul bölgelerde bu yönetimlerin vergi gelirleri yetersiz kalmaktadır. Helene kasırgasının karaya vurduğu gün ABD Hükümeti, İsrail'e ek olarak yaklaşık 9 milyar dolarlık askeri yardım paketi sağlamıştır. Aynı zamanda 2022 yılında fosil yakıt endüstrisine 14 milyar dolara varan sübvansiyon sağlamaya devam etmektedir. İklim krizi kötüleştiğinde, bu sübvansiyonların sona erdirilmesi yerine, yeni sübvansiyonların devreye girmesi toplumsal eşitsizlikleri derinleştirmektedir. Sonuç olarak, felaketten etkilenen toplulukların toparlanabilmesi için, hükümetin önceliklerini değiştirmesi ve bu gruplara ihtiyaç duydukları kaynakları sağlaması gerekmektedir.

Erişim: <https://ips-dc.org/warped-government-priorities-make-climate-disaster-worse/>

Anahtar Kelimeler: Hükümet, İklim, Kasırga, ABD.

2. Fosil Yakıt Kullanımını Bırakmak İçin Çok Erken / The Heartland Institute (ABD)

İklim değişikliğiyle ilgili küresel tartışmalar yoğunlaştıkça, odak noktası güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına kaymıştır. Ancak enerji politikası danışmanı ve mühendis Ronald Stein'a göre bu konu eksik bir perspektifle ele alınmaktadır. Stein, karbon emisyonlarını azaltma telaşının modern toplumun petrokimyasal temellerini göz ardı ettiğini savunurken, ham petrol kullanımı bırakılırsa 1800'lü yıllara geri döneceğimizi belirtmektedir.

Günümüzde giysilerden ambalajlara kadar moderniteyi tanımlayan birçok ürün ya petrol türevlerinden üretilmekte ya da bunlara büyük ölçüde bağımlı bulunmaktadır. Yalnızca benzin veya kalorifer yakıtını azaltmak değil; ham petrol üretiminin düşmesi, elektrikli araç bataryalarından yenilenebilir elektrik altyapısına kadar birçok ürünün üretimini etkilemektedir.

Yeşil enerjide lider olarak gösterilen Kaliforniya Eyaleti, günümüzde sessizce yabancı petrole daha bağımlı hale gelmektedir. 1992 yılında ham petrolünün yalnızca %5'ini ithal eden eyalet, günümüzde petrol ihtiyacının yaklaşık %60'ını ithal etmekte ve bu ithalatın çoğu, çevre düzenlemelerinin gevşek olduğu ülkelere yapılmaktadır. Yenilenebilir

elektrik gelişmeleri kutlanırken eyaletin ithalata bağımlılığı, yerli petrol üretimini azaltmanın petrol tüketimini azaltmadığını göstermektedir.

Bir diğer sorun ise her şeyin elektrikle çalışabileceği varsayımdır. Bu anlatıya göre, dünyanın enerji ihtiyacı yenilenebilir elektrikle karşılandığında fosil yakıtların modası geçecektir. Ancak uzmanlar bu görüşün ciddi derecede yanıltıcı olduğunu düşünmektedir; tüm arabalar elektrikli olsa ve her ev güneş enerjisiyle çalışsa bile, lastikler, kablolar, yalıtım malzemeleri, fabrika ekipmanları ve lojistik için ham petrole ihtiyaç duyulacaktır. Rüzgâr türbinleri ve güneş panelleri bile yapılarında petrokimya bazlı malzemelere ihtiyaç duymaktadır.

Bu tartışmanın merkezinde, politika hedefleriyle gerçeklik arasındaki keskin uyumsuzluk vardır. Yenilenebilir elektriğe yönelik iyi niyetli çabalar, gelişmiş ülkeler yeşil projelere hızla geçerken gelişmekte olan ülkelerin geride kaldığı bir kör nokta oluşturmaktadır. Yenilenebilir enerjiye büyük yatırımlar yapabilen ABD, Almanya ve Avustralya gibi ülkeler küresel nüfusun yalnızca küçük bir kısmını temsil etmektedir. İnsanlığın %80'i günde 10 dolardan az gelire yaşamakta ve milyonlarca kişi temel elektrik erişimi için mücadele etmektedir.

Kaynak: *The Heartland*

Stein, bu durumu yalnızca bir enerji sorunu değil, aynı zamanda ahlaki bir sorun olarak görmektedir. Temel altyapı ve istikrarlı enerjiye erişim eksikken doğrudan yenilenebilir elektriğe geçmek onlar için ileri bir adımdır. Bu durum, bireylerin karbonsuzlaştırma

telaşıyla enerji eşitsizliğini derinleştirme riskini taşıdığına işaret etmektedir. Ronald Stein'a göre çözüm, yenilenebilir elektriği tamamen durdurmak değil, hırsı pragmatizmle dengelemektir.

Nükleer enerji, özellikle küçük modüler reaktörler (SMR'ler) sayesinde, rüzgâr ve güneşin dezavantajlarını aşarak güvenilir bir enerji kaynağı olarak öne çıkmaktadır. "Nükleer, modern bir sanayi toplumunun ihtiyaçlarını karşılayabilecek tek sıfır emisyonlu enerji kaynağıdır," diyen Stein, SMR'lerin yenilenebilir enerji kaynakları, fosil yakıtlar ve nükleer enerjiyi dengeleyen bir enerji karışımının temelini oluşturabileceğini düşünmektedir. Sonuç olarak, Ronald Stein'ın bakış açısı, dünyadaki enerji krizi çözümünün sıfır toplamı bir oyun olmadığı ve insanlığın kaydettiği ilerlemeyi koruyarak herkes için sürdürülebilir bir gelecek inşa etme üzerinedir.

Erişim: <https://heartland.org/opinion/its-too-soon-to-abandon-fossil-fuels/>

Anahtar Kelimeler: Enerji, İklim, Yenilenebilir Enerji.

3. Rus Petrol ve Gaz Transitinin Artıları ve Eksileri / Razumkov Centre (Ukrayna)

Ukrayna'ya yönelik başlayan büyük saldırıdan günümüze kadar Rusya, transit enerji akışını koruyarak yaklaşık 25 milyar dolar gelir elde etmeyi başarmıştır. Rusya'nın elde ettiği bu miktar Kırım'ın ilhakından bu yana 200 milyar dolara ulaşmıştır. Yakın zamanda, MOL ve Ukrtransnafta, Lukoil'den satın alınan petrolün transit geçişini sürdürmek için bir anlaşma imzalamıştır. Böylece, MOL Ukrayna toprakları üzerinden petrol taşımaya devam ederken, Lukoil de kazancını sürdürmekte ve Ukrayna'nın yardımıyla yaptırımları atlattır.

Batı medyası, 1 Ocak 2025'ten itibaren Gazprom kaynaklarının Azeri gazı olarak Ukrayna üzerinden yeniden ihraç edileceğini raporlamıştır. Slovakya Hükümeti'nin eski bir üyesine göre, bu planın Ukrayna Naftogaz tarafından önerilmiş olması dikkat çekicidir. Bu bağlamda, transit geçişin sürdürülmesi veya durdurulması konusunun ekonomik değil, askeri-politik bakış açısıyla değerlendirilmesi önemlidir. Rus enerji taşıyıcılarının transit geçişinin avantajları arasında, Ukrayna'nın 1 milyar dolara kadar gelir elde etmesi,

istihdamın korunması ve gaz altyapısına yönelik saldırı risklerinin azalması bulunmaktadır. Macaristan ve Slovakya Hükümetlerinin Ukrayna'ya elektrik tedarikine engel çıkarmayacaklarına dair verdikleri sözler de avantaj olarak değerlendirilmektedir. Rusya'nın petrol ve doğalgazda indirim yaparak Macar Hükümeti'nin iktidarda kalmasına yardımcı olması, bunun karşılığında Ukrayna'nın NATO ve AB'ye katılımının gecikmesi ve askeri-mali yardımın engellenmesi ise önemli dezavantajlardır.

Erişim: <https://razumkov.org.ua/en/comments/pros-and-contras-of-russian-oil-and-gas-transit>

Anahtar Kelimeler: Ukrayna, Rusya, Savaş, Doğalgaz.

4. COP 29 Nedir ve Neden Önemlidir? / Chatham House (Birleşik Krallık)

Birleşmiş Milletlerin her yıl iklim değişikliği üzerine gerçekleştirdiği COP29 konferansı, bu yıl 11-22 Kasım 2024 tarihleri arasında Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de gerçekleştirilecektir. Konferans, iklim değişikliği konusunda uluslararası iş birliği oluşturma ve geliştirme adına önemli fırsatlar sunarken, COP 29'un gelişmekte olan ülkelere nasıl bir iklim finansmanı sağlayacağı konusunda bir yol gösterici olması beklenmektedir. Taraflar Konferansı veya COP olarak adlandırılan konferans BM çatısı altında çevresel eylemlere imza atan hükümetleri her sene bir araya getiren bir etkinliktir. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği ve Çerçeve Sözleşmesi, Kyoto Protokolü veya Paris İklim Anlaşmasına taraf olan hükümetler COP'a katılmaktadır.

COP 29'da en önemli meselelerden birisi iklim finansmanı olacaktır. 2020-2025 yılları arasında gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere yönelik iklim finansmanı hedefi yılda 100 milyar dolar olarak belirlenmiş ancak bu hedef 2022 yılına kadar karşılanamamış ve bazı tartışmalara neden olmuştur. Yeni konferansta gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarına öncelik verileceği ve ölçeğin milyar değil trilyon dolar olacağı tahmin edilmektedir.

COP 29'a ev sahipliği yapacak olan Azerbaycan ülkeler arası yolsuzluk endeksinde üst sıralarda yer alarak birçok eleştiriye maruz kalmaktadır. Dünyada birçok ülkenin net-sıfır kapsamında olması ve ilerleyen süreçte belirlenen sıfır emisyon hedeflerine ulaşma

İhtimallerinin azalması nedeniyle karbon piyasasının giderek önem kazanacağı düşünülmektedir. Karbon piyasasında bir ülke diğer ülkenin emisyon kredisini satın alabilir, emisyon kredisini satan ülke ise elde ettiği fon ile iklim değişikliğine uyum için gerekli ihtiyaçlarını karşılayabilir. Ancak birçok uzman bu sistemin çeşitli yolsuzlukları ortaya çıkarabileceği konusunda endişelerini dile getirmiştir. COP 28 iklim değişikliği sorununu çözüme adına yetersiz bir konferans olurken, COP 29'da mevcut taahhütleri azaltmadan yeni önlemlerle ilerlemenin sağlanması hedeflenmektedir. Konferansa katılacak tüm tarafların para konusunu öncelik haline getirerek iklim finansmanı hususunda sağlam, kapsamlı ve yeterli bir anlaşma sağlanması gerekmektedir.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/2024/10/what-cop29-and-why-it-important>

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Çevre, Azerbaycan, COP 29.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

D. SOSYAL

1. Almanya'da Doğum Oranı Önemli Ölçüde Azalıyor / IFO Institute (Almanya)

Günümüzde Almanya'nın doğum oranı giderek azalmaktadır. IFO Enstitüsü'nden Joachim Ragnitz Covid-19 krizi, Ukrayna'da başlayan savaş ve yaşanan yüksek enflasyon sebebiyle birçok genç ailenin çocuk sahibi olma planlarını ertelediklerini belirtmiştir. Almanya'da kadın başına düşen çocuk doğurma oranı 2021 yılında 1,58 iken, 2024 yılında 1,35'e kadar gerilemiştir. Doğu Almanya bölgesinde çocuk doğurma oranı en yüksek olan yaş grubu 27-36 olurken, bu yaş grubundaki kadın sayısında da ciddi bir düşüş olduğu vurgulanmıştır.

Yapılan birçok analize göre Almanya'da doğum oranındaki azalma 2015 yılında başlamış ve günümüze kadar bu azalma giderek hızlanmıştır. Ragnitz, 2022-2023 yılında gerçekleşen doğum miktarının tahmin edilen miktarın 80.000 altında gerçekleştiğini söylemiştir. Alman politikacıların doğum oranında yaşanan azalmaya yönelik bir politika geliştirmesi ve olası yanlış kararlardan kaçınması gerektiği belirtilmiştir.

Erişim: <https://www.ifo.de/en/press-release/2024-10-23/ifo-dresden-number-births-germany-decreasing-dramatically>

Anahtar Kelimeler: Aile, Almanya, Doğum Oranı.

2. Filistin'de Hayatları ve Geçim Kaynaklarını Korumak / Food and Agriculture Organization of the United Nations (İtalya)

İsrail ile Filistin arasında başlayan ve devam eden savaş, Filistinli binlerce insanın ve ülkede geçim kaynağı olarak kullanılan birçok hayvanın ölmesine neden olmuştur. Filistinli çiftçiler hayvanlarını kaybetmenin yanı sıra geride kalan hayvanları için yeterli miktarda arpa, yem ve su bulamadıklarını bildirmişlerdir. Yaşanan problem, hayvancılıkla geçimini sağlayan birçok aileyi zor durumda bırakırken, açlık sorununu da ortaya çıkarmıştır. Gazze bölgesinde Filistinli halka yardım götüren birçok yardım kuruluşu

yardımları ulaştırma sürecinde ciddi sıkıntılar çekmektedir. Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Gazze’de hayvancılıkla uğraşan 4.400’ün üzerinde aileye yem dağıtırken, aynı zamanda hayvanların sağlığını korumak adına veteriner kitleri vermiştir.

FAO yetkilileri, hayvancılıkla uğraşan ailelere yapılan yardımların yeterli olmadığını hem yem hem de ilaç konusunda daha fazla yardımın gerekli olduğunu vurgulamıştır. Devam eden savaş, ülkedeki gıda sistemini hızlı bir şekilde yıkmıştır. Gazze şeridinde nüfusun yaklaşık %86’sı (1,84 milyon kişi) yüksek düzeyde akut gıda güvensizliği ile karşı karşıyadır. FAO ve Birleşmiş Milletler Uydu Merkezi tarafından analiz edilen uydu görüntülerine göre ülkedeki ekili alanların en az üçte ikisi yok olmuştur. Sığır nüfusunun %95 azalırken, koyun ve keçi nüfusunun ise sırasıyla %43’ü ve %37’si hayatta kalmıştır.

Kaynak: Yousef Alrozzi

Erişim: <https://www.fao.org/newsroom/story/protecting-livelihoods-and-lives-in-gaza/en>

Anahtar Kelimeler: Gazze, Hayvancılık, Gıda, Açlık.

E. TEKNOLOJİ

1. Dron Sürülerinin Yaygınlaşmasına İlişkin Endişeler / Observer Research Foundation (Hindistan)

2020 yılında yayınlanan bir raporda dünya genelinde 38 devletin silahlı dron programına sahip olduğu ve bu ülkelerden 11'inin ilgili dronları savaş alanında kullandığı belirtilmiştir. Dron teknolojisi ihracatında ABD, İsrail ve Çin en büyük ihracatçı konumunda bulunurken; İran ise devlet dışı gruplara destek sağlamaktadır. Dronlar, tekil sistemlerden sürü formatına geçmekte ve birçok ülke bu alanda gelişim göstermektedir. Dron sürülerinin askeri operasyonlara entegrasyonu eğitim ve organizasyonel kapasite gerektirmektedir. Ekonomik, politik ve askeri faydalar, devletlerin dron sürülerine olan talebini belirlemektedir.

İnsansız hava aracı (İHA) sürüleri, orduların çok sayıda İHA üretip yönetmesine olanak tanımaktadır. Örneğin, Ukrayna'da devam eden savaşta Rusya, ucuz İHA'ları kullanarak kritik altyapı unsurlarına saldırılmaktadır. İHA'lar, geniş bir askeri görev yelpazesi sunmaktadır. İHA sürüleri büyüdükçe, güvenilirlik sorunları da artmaktadır. Düşmanlar, İHA'ları manipüle etme veya bozma potansiyeline sahiptir. Son olarak, savaş alanında İHA sürülerinin sürdürülebilmesi için gerekli lojistik ve destek sistemleri, önemli bir zorluk teşkil etmektedir.

Dron sürülerinin satın alınması, uygun finansman ve isteklilik gerektirirken, şu an sadece İsrail bu tür bir sürüye sahiptir. Ticari kuruluşlar, basit sürüler geliştirse de bunların askeri potansiyeli sınırlıdır. Yayılmayı önlemek için devletler ihracat kontrolleri ve uluslararası normlarla talebi azaltmaya çalışmalıdır. Ayrıca, gelişmiş savunma sistemleriyle dron sürülerinin etkisini sınırlamak mümkün olabilmektedir. Sonuç olarak, bazı ülkeler dron sürüleri inşa etmekte acele ederken, yayılmanın ne kadar süreceği belirsizdir. Dronların savaş alanındaki ve gelecekteki etkileri henüz tam olarak belirlenememiştir.

Erişim: <https://www.orfonline.org/research/a-plague-on-the-horizon-concerns-on-the-proliferation-of-drone-swarms>

Anahtar Kelimeler: Çatışma, Drone, Tehlike.

2. Rusya'daki İnternet Kesintisi Ülkenin Dezenformasyon Ordusuna Yönelik İpuçları Sunuyor / Bruegel (Belçika)

Rusya'da 30 Ocak tarihinde genel bir internet kesintisi yaşanmış ve bu kesinti yaklaşık iki saat sürmüştür. Yaşanan internet kesintisi normal Rus vatandaşları için sıradan bir durum olarak görünürken, Rusya'nın yanlış bilgi yaymakla görevli Rus bot unsurları için ciddi bir sorundur. Trol olarak adlandırılan ve yanlış bilgi yayan unsurlar sosyal medya aracılığıyla belirli konularda tartışmaları şiddetlendirmektedir. Böylece trol mekanizmaları hedefledikleri amaca rahatça ulaşabilmektedir. Trollerden farklı olarak "Goblin"ler nadir olarak paylaşımda bulunmaktadır.

Goblinler, paylaşılması planlanan yanlış bilgiyi veya içeriği daha fazla kullanıcıya ulaştırabilmek için sosyal medya algoritmaları ile oynamaktadır. Goblinler kullanıcıların zaman çizelgelerine nüfus ederek paylaşımlarını artırabilir veya azaltabilirler. ChatGPT gibi yapay zekâ sohbet robotlarının gelişmesiyle otomatik goblin hesapları gelişmiş etkileşim yetenekleri kazanarak kullanım etkilerini giderek artırmıştır. Yapılan analizler sonucunda Rus goblinlerinin Rus yanlış paylaşımları normalden daha fazla görülmesini sağlamada önemli bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır.

Kaynak: Bruegel

Erişim: <https://www.bruegel.org/first-glance/russian-internet-outage-offers-clues-about-online-goblin-army>

Anahtar Kelimeler: Rusya, İnternet, Sosyal Medya, Goblin, Yapay Zekâ, Dezenformasyon.

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. Center for Strategic & International Studies

Latin Amerika'da Çıkarılan Bakır Düşük Karbonlu Geleceğin Anahtarı mı?

Çevrimiçi Etkinlik (13.11.2024)

Latin Amerika Bölgesi dünya bakır rezervlerinin yaklaşık %40'ına ev sahipliği yaparken, küresel bakır arzının ise %46'sını tek başına sağlamaktadır. Her geçen gün bakırın önemi artarken, ileriye dönük karbon azaltma hedeflerinde önemli bir yere sahiptir. Gerçekleştirilecek etkinlikte, Latin Amerika'daki bakır sektörünün zorlukları ve fırsatları tartışılacaktır.

Erişim: <https://www.csis.org/events/can-latin-americas-copper-be-key-low-carbon-future>

2. Chatham House

Dünya Yeni Bir Nükleer Silahlanma Savaşından Kaçınabilir mi?

Çevrimiçi Etkinlik (18.11.2024)

Küresel çapta jeopolitik rekabet arttıkça nükleer silahlanma riskleri giderek büyümektedir. Silahlanmayı engellemeye yönelik anlaşmaların beklentileri karşılamamasıyla ülkeler arasındaki silahlanma yarışına karşı önemli güvenlik unsurları ortadan kalkmıştır. Gerçekleştirilecek etkinlikte, nükleer silahların kullanımı ve bunların yayılımını azaltmaya yönelik çeşitli stratejiler görüşülecektir.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/events/all/members-event/can-world-avoid-new-nuclear-arms-race>

KOSAM'dan...

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor için **Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM'ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre, Sosyal ve Teknoloji** olmak üzere **beş ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda **2024 yılında da** ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve **sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.**